

Usmeritve nekaterih mednarodnih in nacionalnih predpisov

Izobraževanje o tleh v prostorskem načrtovanju
ZAPS, 17. januar 2024

1

Vsebina predstavitev

- Alpska konvencija
- ZUreP-3

Poudarek na določilih, ki se nanašajo na tla.

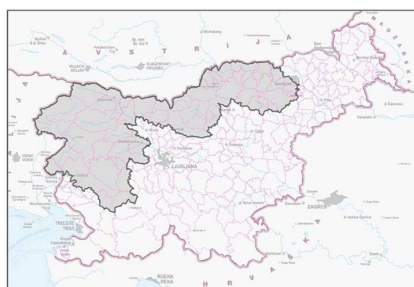
2

Alpska konvencija

vodilna načela za trajnostno življenje v Alpah

- Okvirna konvencija, 1991
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu Alp (Alpske konvencije) (MKVA), U. I. RS - Mednarodne pogodbe, št. 5/95
- Območje veljavnosti v Sloveniji

3

Protokoli o izvajanju Alpske konvencije

Zakon o ratifikaciji protokolov o izvajanju protokolov AK

U. I. RS – Mednarodne pogodb (MPIAK), št. 28/03

Protokoli

• Urejanje prostora in trajnostni razvoj

- Hribovsko kmetijstvo
- Varstvo narave in urejanje krajine
- Gorski gozd
- Turizem

• Varstvo tal

- Energija
- Promet

Deklaracije

- Prebivalstvo in kultura
- Podnebne spremembe v Alpah
- Zeleno gospodarstvo v Alpah
- Podnebno nevtralne in odporne Alpe 2050
- Upravljanje voda v Alpah
- Gorska biotska raznovrstnost

4

Izvajanje

Organi konvencije:

(pogodbenice + opazovalke)

- Alpska konferenca
- Stalni odbor
- **Odbor za preverjanje**

Podporna struktura

- Stalni sekretariat Alpske konvencije

Tematska delovna telesa:

(mandati, skupne aktivnosti – dogodki, poročila)

- Alpski odbor za biotsko raznovrstnost
- Alpski odbor za podnebje
- Velike zveri in prostoživeči parkljarji
- Hribovsko kmetijstvo in gorski gozd
- **Varstvo tal**
- Naravne nesreče – PLANALP
- **Urejanje prostora in trajnostni razvoj**
- Kakovost življenja

5

Odbor za preverjanje – Poglobljeno preverjanje - varčna raba tal

definicije:

Poraba tal/površin (sprememba namenske rabe površin za poselitev) pomeni izgubo povečini kmetijskih in biološko produktivnih površin zaradi pozidave npr. za potrebe naselij, prometa in prostega časa. Približno 40 % teh površin se pozida, s čimer izgubijo vse biološke funkcije. Prekritost tal pomeni prekritje tal z vodonepropustno plastjo. Tla so v tem primeru omejena na svojo nosilno funkcijo in izgubijo svoje naravne funkcije. Za v celoti prekrite veljajo površine, na katerih so zgrajene stavbe, pa tudi površine, ki so jih npr. utrdili z betonom, asfaltom ali tlakovci (poti, parkirišča, dovozi, proizvodno zemljišče oz. prostor itd.).

priporočila za izvajanje členov protokolov Urejanje prostora in TR ter Varstvo tal

Določitev kvantificiranih ciljev porabe tal

Omejitev prekritosti tal in porabo z določitvijo prednostne rabe upošteva funkcije tal

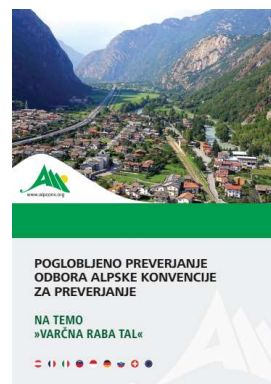
Revitalizacija opuščenih površin, davčne spodbude

Dolgoročna zagotovitev kmetijskih proizvodnih površin za oskrbo z visokokakovostno

hrano, spodbujanje okolju prijaznih načinov obdelave površin – upoštevanje drugih

interesov, npr. varstvo narave, rekreacije in sprostitve

Izobraževanje, izmenjava praks o notranjem razvoju naselij, aktivaciji stavbnih zemljišč

6

Delež prekritih tal

vir: Poročilo o varčni in preudarni rabi tal v Alpah

State	Share of sealed land of the total State's territory	
	2006	2015
Germany	4,18 %	4,31 %
Slovenia	1,62 %	1,68 %
Austria	1,72 %	1,78 %
Italy	2,66 %	2,74 %
France	2,09 %	2,19 %
Switzerland	2,69 %	2,79 %
Liechtenstein	4,43 %	4,51 %

Table 1: Share of sealed land of the total State's territory. Data source: EEA 2020c.

7

Zmanjševanje pritiskov na (po)rabo zemljišč / tal v alpskih državah

vir: Poročilo o varčni in preudarni rabi tal v Alpah

	Target	Timeframe
Alpine Convention	-	-
Austria	2,5 ha/day (intentional target of Federal Government)	2030
Germany	30 ha/day	2030
Bavaria	5 ha/day as benchmark	2030
France	zero net artificialisation of soils	2050
Italy		-
Lombardy	25% reduction of the forecast of land consumption from 2014	2020
	45% reduction	2025
Piedmont	Max. 3% of existing urbanized area each 5 years	-
Veneto	40% reduction of the forecast of land consumption	Since 2011
Liechtenstein	-	-
Slovenia	Reduction of net growth of built-up land for 25%	2030
	Zero net growth of built-up land	2050
Switzerland	Net zero land take	2050
European Union	No net land take	2050
United Nations	Land Degradation Neutrality	2030

8

Zakon o urejanju prostora - ZUreP-3

Namen (2. člen) - doseganje trajnostnega prostorskega razvoja s celovito obravnavo, usklajevanjem in upravljanjem njegovih družbenih, okoljskih in ekonomskih vidikov

Cilji v javnem interesu, 2. člen

- Priprava in sprejem PA
- Varuje prostor kot omejena dobrina
- Omogočajo kakovostne življenjske razmere in zdravo življenjsko okolje
- Racionalna raba prostora
- Prostorsko usklajene in medsebojno usklajene več-funkcijske razporeditve dejavnosti
- Urbani razvoj mest in ŠMO
- Varstvo okolja, ohranjanje narave, kulturne dediščine, kmetijskih zemljišč idr.

Načela, 6.-12. člen

- Trajnostni prostorski razvoj
- Identiteta prostora
- Usmerjanje poselitve
- Usklajevanje interesov
- Strokovnost
- Sodelovanje javnosti
- Ekonomičnost postopka

ZUreP-3

Temeljna pravila, 18. – 39. člen (izbrana)

- Sodelovanje in usklajevanje pri oblikovanju in sprejetju odločitev glede prostorskega razvoja
- Vrednotenje vplivov
- Razrešitev nasprotja javnih interesov
- Racionalna raba prostora
- Razvoj poselitve
-
- Ureditveno območje naselja
- Notranji razvoj naselja
- Širitev UON
- ODRN
-
- Zagotavljanje zadostnih javnih površin v naseljih
- Določanje PIP
- Merila za načrtovanje gradbenih parcel
-

• Državni prostorski red

[Državni prostorski red | GOV.SI](#)

- temeljna pravila (zakon)
- podrobnejša pravila (15. člen) – sprejem z vladno uredbo
- smernice
- priročniki – priporočilne narave (→ seznam na naslednji drsnici)

Uredba o prostorskem redu Slovenije

- U. I. RS, št. 122/04, ostaja v uporabi (340. člen) do uveljavitve oz. začetka uporabe podrobnejših pravil

11

DPR - Priporočila
 za prostorsko načrtovanje
 – seznam objavljenih
 priročnikov

[Tipologija stavb - priročnik](#)

[Zeleni sistem v mestih in naseljih](#)

[Green System in Settlements - handbook \(v angleškem jeziku\)](#)

[Regulacijski elementi](#)

[Mirujoči promet v urbanih naseljih](#)

[Priročnik za načrtovanje in organizacijo gradbene parcele stavbe](#)

[Urban Design Criteria for the Planning and Organisation of Building Plots - handbook \(v angleškem jeziku\)](#)

[Ozelenitev streh in vertikalnih površin](#)

[Javne odprte grajene površine](#)

[Odlok o urejenosti naselij in krajine - priporočila](#)

12

Hvala za vašo pozornost

Povezave:

Alpska konvencija:

[Slovensko predsedovanje Alpski konvenciji 2023-2024 | GOV.SI](#)

[Alpska konvencija | Kdo smo | Alpconv](#)

Kontakti:

blanka.bartol@gov.si